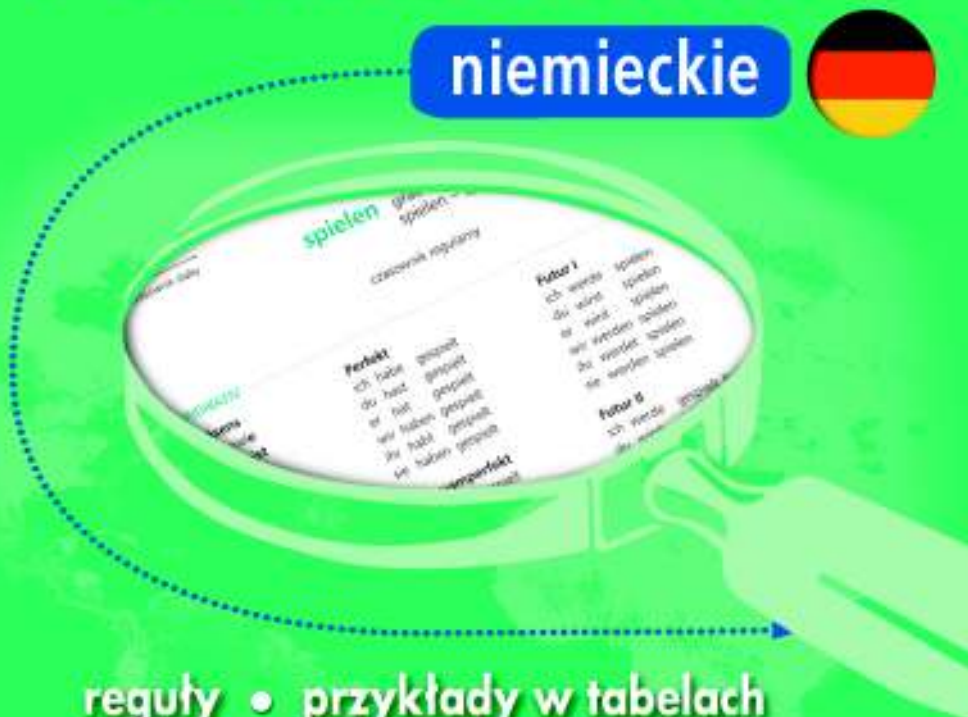

UCZ SIĘ SAM

POMS

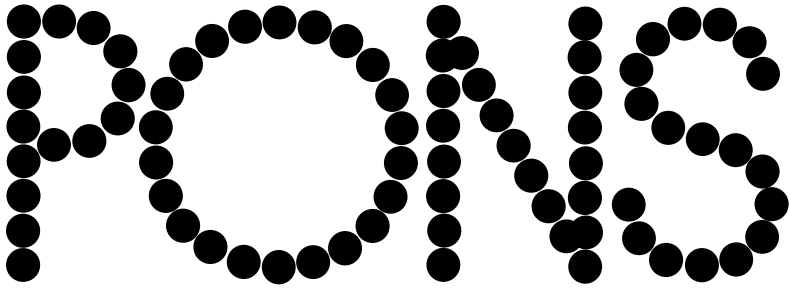
Czasy i czasowniki

niemieckie

reguły • przykłady w tabelach

LektorKlett

Czasy i czasowniki niemieckie

Eva Maria Weermann

Wydawnictwo LektorKlett
Poznań 2001

Wydawnictwo LektorKlett
ul. Raławicka 72
60-302 Poznań
tel./faks (061) 861 88 28

Tytuł oryginału: Verbtabellen Deutsch

Projekt okładki: Erwin Poell, Ilona Arfaoui, Marian Winiecki

© Ernst Klett Verlag GmbH, Stuttgart 1999

© dla wydania polskiego Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2001

ISBN 83-88507-32-X

Tłumaczenie i adaptacja: Alina Rozynek

Redakcja serii: Robert Kuc

Redakcja tomu: Daria Miedziejko, Alina Rozynek

Skład: studio **KO** – Jerzy Nowrot

Druk: ABEDIK, Poznań

Wydanie I

Spis treści

W tej książce znajdziesz	4
Przegląd terminów gramatycznych	6
Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich	7
Tabele koniugacyjne	13
I. Koniugacje regularne.	13
Czasowniki posiłkowe	13
<i>haben</i> – mieć.	13
<i>sein</i> – być.	14
<i>werden</i> – zostać, być	15
Czasowniki słabe	16
Czasownik modelowy <i>spielen</i> – grać.	16
Czasowniki mocne.	17
Czasownik modelowy <i>singen</i> – śpiewać	17
Czasowniki rozdzielnie złożone	18
Czasownik modelowy <i>aus•suchen</i> – wyszukiwać	18
Czasowniki zwrotne.	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w bierniku:	
<i>sich sehnen</i> – tęsknić	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w celowniku:	
<i>sich nützen</i> – przydać się	20
Strona bierna.	21
Strona bierna wyrażająca proces, działanie: <i>geöffnet werden</i>	21
Strona bierna określająca stan: <i>geöffnet sein</i>	22
II. Osobliwości	23
A. Osobliwości ortograficzno-fonetyczne	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -den i -ten	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -men i -nen	23
Dodanie -e- w czasownikach mocnych zakończonych na	
-sen, -ssen, -zen i -Ben	24
Zanik -s- w czasownikach zakończonych na	
-sen, -xen, -zen, -ssen i -Ben	24
Zanik -e- w czasownikach zakończonych na -eln i -ern	24
Podwojenie spółgłoski w czasownikach mocnych zakończonych na	
-ten, -fen i -Ben	25
Zanik podwójnej spółgłoski w czasownikach mocnych	
zakończonych na -tten, -ffen, -mmen, -llen i -ssen	25
B. Osobliwości formalne	25
Czasowniki zakończone na -ieren	25
III. 101 czasowników w porządku alfabetycznym	26
Czasowniki mocne, czasowniki nieregularne słabe i czasowniki modalne.	26
Czasowniki słabe i mocne z osobliwościami koniugacyjnymi	99
Rekcja najczęściej używanych czasowników	103
Alfabetyczna lista czasowników	107

- ① **Numer koniugacji:** Za pomocą tego numeru można każdorazowo przyporządkować wszystkie czasowniki, które wymieniono w porządku alfabetycznym na końcu książki, odpowiedniemu wzorowi koniugacyjnemu.
 - ② **Grupa czasownikowa:** Z reguły podaje ona, do której z dwóch niemieckich grup czasowników należy czasownik modelowy:
 - koniugacja słaba;
 - koniugacja mocna.
 - ③ **Czasownik modelowy:** Czasownik, który jest przykładem dla wszystkich podobnych czasowników (z tym samym numerem koniugacji).
 - ④ **Formy podstawowe:** Większość form koniugacyjnych czasowników mocnych można utworzyć od tych trzech form podstawowych:
 - pierwsza forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu teraźniejszego *Präsens*;
 - druga forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu przeszłego *Präteritum*;
 - trzecia forma podstawowa: imiesłów *Partizip II*.
- Zapis zmiany samogłoski rdzennej oddaje to zjawisko w skróconej formie (np. **e:** – **a:** – **e:** dla *lesen* – *las* – *gelesen*).
- ⑤ **Krótką charakterystyka:** Tutaj znajdziesz wskazówki dotyczące osobliwości i nieregularności wzoru koniugacyjnego. Przy czasownikach mocnych podana jest zawsze zmiana samogłoski rdzennej (patrz ④).
 - ⑥ **Zaznaczenie końcówek:** Przy regularnych czasownikach modelowych koniugacji słabej i mocnej (numer koniugacji 4 i 5) **tłustym** drukiem zaznaczono końcówki, które dotyczą wszystkich pozostałych czasowników odpowiedniej grupy czasownikowej. (Uwaga: W wypadku kilku czasowników posiłkowych i modalnych istnieją wyjątki).
 - ⑦ **Zaznaczenie kolorem:** Cechy czasowników mocnych i osobliwości nieregularnych czasowników słabych, a także anomalie w pisowni i wymowie są zaznaczone zielonym kolorem.

W **alfabetycznej liście czasowników** na końcu książki znajdziesz dodatkowo około 1500 słabych i mocnych czasowników. Numer stojący za czasownikiem podaje, według jakiego wzoru koniugacji odmienia się czasownik (patrz ① – numer koniugacji), na którego przykładzie tworzone są formy szukanego czasownika. Oprócz tego lista informuje również o **użyciu *haben* i *sein***, **formach zwrotnych czasownika**, a także o **rozdzielności prefiksów**.

Na stronach 7–12 przedstawiono zwięźle, choć z wieloma użytecznymi wskazówkami, jak tworzyć poszczególnie formy koniugacyjne.

Powodzenia!

Przegląd terminów gramatycznych

<i>Akkusativ (Wenfall)</i>	biernik
<i>Aktiv (Tatform)</i>	strona czynna
<i>Dativ (Wemfall)</i>	celownik
<i>Futur I (unvollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (niedokonany)
<i>Futur II (vollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (dokonany)
<i>Hilfsverb (Hilfszeitwort)</i>	czasownik posiłkowy
<i>Imperativ (Befehlsform)</i>	tryb rozkazujący
<i>Indikativ (Wirklichkeitsform)</i>	tryb oznajmujący
<i>Infinitiv (Grundform des Zeitworts)</i>	bezokolicznik
<i>Kompositum (zusammengesetztes Wort)</i>	złożenie
<i>Konjugation (Beugung des Zeitworts)</i>	odmiana czasownika
<i>Konjunktiv I (Möglichkeitsform in der Gegenwart)</i>	tryb przypuszczający w teraźniejszości
<i>Konjunktiv II (Möglichkeitsform in der Vergangenheit)</i>	tryb przypuszczający w przeszłości
<i>Konsonant (Mitlaut)</i>	spółgłoska
<i>Modalverb (Zeitwort der Art und Weise)</i>	czasownik modalny
<i>Orthographie (Rechtschreibung)</i>	ortografia
<i>Partizip I (Mittelwort der Gegenwart)</i>	imiesłów czasu teraźniejszego
<i>Partizip II (Mittelwort der Vergangenheit)</i>	imiesłów czasu przeszłego
<i>Passiv (Leideform)</i>	strona bierna
<i>Perfekt (vollendete Gegenwart)</i>	czas przeszły/dokonany teraźniejszy
<i>Personalpronomen (persönliches Fürwort)</i>	zaimek osobowy
<i>Plural (Mehrzahl)</i>	liczba mnoga
<i>Plusquamperfekt (Vorvergangenheit)</i>	czas zaprzeszły
<i>Präfix (Vorsilbe)</i>	prefiks, przedrostek
<i>Präsens (Gegenwart)</i>	czas teraźniejszy
<i>Präteritum (unvollendete Vergangeheit)</i>	czas przeszły (niedokonany)
<i>reflexives Verb (rückbezügliches Zeitwort)</i>	czasownik zwrotny
<i>Reflexivpronomen (rückbezügliches Fürwort)</i>	zaimek zwrotny
<i>Singular (Einzahl)</i>	liczba pojedyncza
<i>Tempus (Zeitform)</i>	czas
<i>Verb (Zeitwort)</i>	czasownik
<i>Vokal (Selbstlaut)</i>	samogłoska

Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich

Czasowniki słabe i mocne

Czasowniki niemieckie można podzielić na dwie grupy: czasowniki słabe i mocne.

Czasowniki słabe:

- nie zmieniają samogłoski w rdzeniu czasownika: *ich spiele* → *ich spielte*,
- mają w czasie przeszłym *Präteritum* we wszystkich osobach **-t-**: *ich spielte*, *du spieltest*, *er spielte*...
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)t**: *spielen* → *gespielt*.

Czasowniki mocne:

- zawsze zmieniają samogłoskę rdzenną w czasie przeszłym *Präteritum*: *ich spreche* → *ich sprach*,
- niektóre zmieniają samogłoskę rdzenną także w czasie teraźniejszym *Präsens*, w trybie przypuszczającym *Konjunktiv II* i w trybie rozkazującym: *helfen* → *du hilfst*, *er hilft*; *er hülf*; *hilf!*
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)n**: *sprechen* → *gesprochen*.

Tworzenie form czasowych (patrz także str. 16 – 17)

Czasowniki składają się zawsze z rdzenia czasownika i końcówek osobowych. Rdzeń czasownika otrzymujemy, skreślając końcówki osobowe.

Tryb oznajmujący *Indikativ*

Czas teraźniejszy *Präsens*

rdzeń czasownika	+	końcówki osobowe
------------------	---	------------------

Czasowniki słabe:

spielen → *ich spiel-e*, *du spiel-st*, *er spiel-t*, *wir spiel-en*, *ihr spiel-t*, *sie spiel-en*.

Czasowniki mocne:

fliegen → *ich flieg-e*, *du flieg-st*, *er flieg-t*, *wir flieg-en*, *ihr flieg-t*, *sie flieg-en*.

Osobliwości fonetyczne w czasie teraźniejszym *Präsens*

Dodanie -e-: Jeżeli rdzeń czasownika kończy się na **-d** lub **-t**, to w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, jak też w 2. osobie liczby mnogiej między rdzeń czasownika a końcówkę osobową wstawiamy **-e-** (patrz także str. 23):

czasowniki słabe: *reden* → *du red-e-st*, *er red-e-t*, *ihr red-e-t*;
arbeiten → *du arbeit-e-st*, *er arbeit-e-t*, *ihr arbeit-e-t*;

czasowniki mocne: *meiden* → *du meid-e-st*, *er meid-e-t*, *ihr meid-e-t*;
reiten → *du reit-e-st*, *er reit-e-t*, *ihr reit-e-t*.

Wyjątek: Do form czasowników mocnych, które zmieniają samogłoskę rdzenną w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, dodajemy **-e-** tylko w 2. osobie liczby mnogiej:

halten → *du hältst, er hält, ihr halt-e-t; laden* → *du lädst, er lädt, ihr lad-e-t*.

Do czasowników słabych dodajemy **-e-** także wtedy, gdy rdzeń kończy się na **-m** lub **-n** poprzedzone inną spółgłoską (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *du rechn-e-st, er rechn-e-t, ihr rechn-e-t;*

atmen → *du atm-e-st, er atm-e-t, ihr atm-e-t*.

Zanik -s-: Jeśli rdzeń czasownika kończy się na **-s**, **-ss**, **-ß**, **-x** lub **-z**, to z końcówki 2. osoby liczby pojedynczej wypada **-s-** (patrz także str. 24):

reisen → *du reis-t; küssen* → *du küss-t; grüßen* → *du grüß-t; faxen* → *du fax-t;*

blasen → *du bläs-t; messen* → *du miss-t; heißen* → *du heiß-t; sitzen* → *du sitz-t*.

Zanik -e-: Czasowniki zakończone na **-eln** tracą w 1. osobie liczby pojedynczej **-e-** z rdzenia. Przy czasownikach kończących się na **-ern** zjawisko to może zachodzić także w języku potocznym. Dodatkowo **-e-** wypada w 1. i 3. osobie liczby mnogiej z końcówki osobowej (patrz także str. 24):

klingeln → *ich kling-l-e, wir klingel-n, sie klingel-n;*

erinnern → *ich erinn-(e)r-e, wir erinnern-n, sie erinnern-n*.

Zmiana samogłoski rdzennej: Niektóre mocne czasowniki zmieniają w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej samogłoskę rdzenną przez wymianę **a** → **ä**, **o** → **ö**, **au** → **äu** lub przez przejście **e** → **i/ie** czy **ä** → **ie** także **ö** → **i**:

tragen → *du trägst, er trägt; stoßen* → *du stößt, er stößt; laufen* → *du läufst, er läuft;*

helfen → *du hilfst, er hilft; lesen* → *du liest, er liest*.

Czas przeszły Präteritum

Czasowniki słabe: [rdzeń czasownika] + [-t-] + [końcówki osobowe]

spielen → *ich spiel-t-e, du spiel-t-est, er spiel-t-e, wir spiel-t-en, ihr spiel-t-et, sie spiel-t-en*.

Czasowniki mocne: [rdzeń czasownika] + [końcówki osobowe].

Przy czasownikach mocnych 1. i 3. osoba liczby pojedynczej pozostają bez końcówek osobowych, dodatkowo we wszystkich formach zmienia się samogłoska rdzenna:

fliegen → *ich flog, du flog-st, er flog, wir flog-en, ihr flog-t, sie flog-en*.

Osobliwości fonetyczne w czasie przeszłym Präteritum

Dodanie -e-: Do czasowników słabych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, dodajemy **-e-** między rdzeniem a typowym dla czasu Präteritum **-t-** (patrz także str. 23):

reden → *ich red-e-te, du red-e-test, er red-e-te, wir red-e-ten, ihr red-e-tet, sie red-e-ten;*

arbeiten → *ich arbeit-e-te, du arbeit-e-test, er arbeit-e-te, wir arbeit-e-ten,*

ihr arbeit-e-tet, sie arbeit-e-ten.

Tak samo dzieje się z czasownikami słabymi o rdzeniu kończącym się na **-m** lub **-n**, które poprzedza inna spółgłoska (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *ich rechn-e-te, du rechn-e-test, er rechn-e-te, wir rechn-e-ten, ihr rechn-e-tet, sie rechn-e-ten*;
atmen → *ich atm-e-te, du atm-e-test, er atm-e-te, wir atm-e-ten, ihr atm-e-tet, sie atm-e-ten*.

Do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, także dodajemy **-e** w 2. osobie liczby mnogiej (patrz także str. 23):

finden → *ihr fand-e-t; halten* → *ihr hielt-e-t*.

Tak samo do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-s**, **-ss**, **-z** lub **-ß** i w których zachodzi zmiana samogłoski rdzennej z samogłoski krótkiej na długą, dodajemy spółkę **-e** w 2. osobie liczby pojedynczej i mnogiej (tu fakultatywnie; patrz także str. 24):

weisen → *du wies-e-st, ihr wies-(e)-t; lassen* → *du ließ-e-st, ihr ließ-(e)-t*;
schmelzen → *du schmolz-e-st, ihr schmolz-(e)-t; gießen* → *du goss-e-st, ihr goss-(e)-t*.

Podwojenie spółgłosek: W czasownikach mocnych, których rdzeń kończy się na **-t**, **-f** lub **-ß** i które w czasie przeszłym *Präteritum* zmieniają samogłoskę z długiej na krótką, podwajamy tę spółgłoskę we wszystkich osobach (patrz także str. 25):

streiten → *ich stritt, du strittst... schleifen* → *ich schliff, du schliffst...*
reißen → *ich riss, du rissst...*

Zanik podwójnej spółgłoski: Inaczej niż w powyżej omówionym wypadku przy zmianie samogłoski z krótkiej na długą przed **-tt**, **-ff**, **-mm**, **-ll** i **-ss** znika druga spółgłoska (patrz także str. 25):

bitten → *ich bat, du bat(e)st... treffen* → *ich traf, du trafst...*
kommen → *ich kam, du kamst... fallen* → *ich fiel, du fielst...*
lassen → *ich ließ, du ließest...*

Czas przeszły Perfekt

haben lub sein w czasie teraźniejszym + imiesłów czasu przeszłego Partizip II

spielen → *ich habe gespielt, du hast gespielt, er hat gespielt...*
fliegen → *ich bin geflogen, du bist geflogen, er ist geflogen...*

Imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* czasowników słabych powstaje przez postawienie prefiksu **ge-** przed rdzeń czasownika i dodanie końcówki **-t**. Do czasowników, do których dodajemy spółkę **-e** (patrz wyżej), dodajemy końcówkę **-et**:

spielen → *ge-spiel-t; reden* → *ge-red-et*.

Do czasowników mocnych dodajemy końcówkę **-(e)n**, a część z nich zmienia samogłoskę rdzenną:

tragen → *ge-trag-en; fliegen* → *ge-flog-en*.

Czasowniki mocne, w których zachodzi podwojenie spółgłoski w czasie przeszłym *Präteritum* (patrz wyżej), zachowują je także w imiesłowie czasu przeszłego *Partizip II*:

streiten → *gestritten*; *schleifen* → *geschliffen*; *reißen* → *gerissen*.

W czasownikach rozdzielnie złożonych z rozdzielnym prefiksem (patrz niżej) umieszczamy **-ge-** między prefiksem i rdzeniem czasownika:

absagen → *ab-ge-sag-t*; *aussteigen* → *aus-ge-stieg-en*.

Czasowniki nierozdzielnie złożone z nierozdzielnym prefiksem (patrz niżej) i czasowniki kończące się na **-ieren** tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* bez przedrostka **ge-**:

berichten → *be-richt-et*; *vergleichen* → *ver-glich-en*; *studieren* → *studier-t*.

Prefiksy nierozdzielne są nieakcentowane i pozostają zawsze połączone z czasownikiem. Są to: *be-*, *emp-*, *ent-*, *er-*, *ge-*, *hinter-*, *miss-*, *ver-*, *wider-* i *zer-*.

zerstören → *ich zerstöre*, *ich zerstörte*, *zerstöre!*...

Prefiksy rozdzielne są akcentowane i – poza bezokolicznikiem i imiesłowem czasu przeszłego *Partizip II* – są oddzielone od czasownika. Należą do nich m.in.: *ab-*, *an-*, *auf-*, *aus-*, *bei-*, *ein-*, *mit-*, *nach-*, *vor-* i *zu-*.

aussuchen → *ich suche aus*, *ich suchte aus*, *suche aus!*...

Czas zaprzeszyły Plusquamperfekt

haben lub *sein* w czasie przeszłym *Präteritum* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich hatte gespielt*, *du hattest gespielt*, *er hatte gespielt*...

fliegen → *ich war geflogen*, *du warst geflogen*, *er war geflogen*...

Czas przyszły Futur I

werden w czasie teraźniejszym *Präsens* + bezokolicznik

spielen → *ich werde spielen*, *du wirst spielen*, *er wird spielen*...

fliegen → *ich werde fliegen*, *du wirst fliegen*, *er wird fliegen*...

Czas przyszły Futur II

werden w czasie teraźniejszym *Präsens* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* +

haben lub *sein*

spielen → *ich werde gespielt haben*, *du wirst gespielt haben*...

fliegen → *ich werde geflogen sein*, *du wirst geflogen sein*...

Tryb przypuszczający Konjunktiv

Konjunktiv I

Cechą trybu przypuszczającego *Konjunktiv I* jest **-e(-)** we wszystkich formach. Wszystkie czasowniki tworzą *Konjunktiv I* z takim samym rdzeniem jak czas teraźniejszy *Präsens*. Do niego dodaje się końcówki osobowe:

spielen → *ich spiel-e, du spiel-est, er spiel-e, wir spiel-en, ihr spiel-et, sie spiel-en*;
waschen → *ich wasch-e, du wasch-est, er wasch-e, wir wasch-en, ihr wasch-et, sie wasch-en*.

Tryb przypuszczający *Konjunktiv I* jest często zastępowany przez *Konjunktiv II* lub *Konjunktiv z würde* (patrz niżej).

Konjunktiv II

Czasowniki słabe: = czas przeszły *Präteritum* w trybie oznajmującym *Indikativ*

spielen → *ich spiel-t-e, du spiel-t-est, er spiel-t-e, wir spiel-t-en, ihr spiel-t-et, sie spiel-t-en*.

Czasowniki mocne:

rdzeń czasownika w czasie *Präteritum* w trybie *Indikativ* + końcówki trybu *Konjunktiv I*.

Wiele czasowników mocnych zmienia przy tym samogłoskę w rdzeniu czasu przeszłego *Präteritum*:

hängen → *ich hing-e, du hing-est, er hing-e, wir hing-en, ihr hing-et, sie hing-en*;
waschen → *ich wüsch-e, du wüsch-est, er wüsch-e, wir wüsch-en, ihr wüsch-et, sie wüsch-en*.

Tryb przypuszczający *Konjunktiv II* jest często zastępowany formami trybu *Konjunktiv z würde* (patrz niżej).

(Konjunktiv) Perfekt

formy *Konjunktiv I haben* lub *sein* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich habe gespielt, du habest gespielt, er habe gespielt...*
fliegen → *ich sei geflogen, du sei(e)st geflogen, er sei geflogen...*

(Konjunktiv) Plusquamperfekt

formy *Konjunktiv II haben* lub *sein* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich hätte gespielt, du hättest gespielt, er hätte gespielt...*
fliegen → *ich wäre geflogen, du wär(e)st geflogen, er wäre geflogen...*

Futur I

formy *Konjunktiv I werden* + bezokolicznik

spielen → *ich werde spielen, du werdest spielen, er werde spielen...*

fliegen → *ich werde fliegen, du werdest fliegen, er werde fliegen...*

Formy *Konjunktiv I* czasownika *werden* są oprócz 2. i 3. osoby liczby pojedynczej – identyczne z formami czasu teraźniejszego *Präsens*.

Futur II

formy *Konjunktiv II werden* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* +

haben lub *sein*

spielen → *ich werde gespielt haben, du werdest gespielt haben...*

fliegen → *ich werde geflogen sein, du werdest geflogen sein...*

Konjunktiv z würde

Wiele form trybu przypuszczającego *Konjunktiv* czasowników słabych i częściowo także mocnych nie różni się od form trybu oznajmującego *Indikativ*. Dlatego tworzy się często *Konjunktiv z würde* (formą trybu *Konjunktiv II* czasownika *werden*) i bezokolicznikiem. Forma *würde* może zastępować prawie wszystkie formy trybu *Konjunktiv*, przede wszystkim zastępuje jednak tryb *Konjunktiv II*.

spielen → *ich würde spielen, du würdest spielen, er würde spielen...*

fliegen → *ich würde fliegen, du würdest fliegen, er würde fliegen...*

Tryb rozkazujący Imperativ

2. osoba liczby pojedynczej: rdzeń czasownika + **-e**.

2. osoba liczby mnogiej: rdzeń czasownika + **-(e)t**.

1. osoba liczby mnogiej + formy grzecznościowe: rdzeń czasownika + **-en**.

Końcówka **-e** w 2. osobie liczby pojedynczej może być często opuszczana. Musi jednak pozostać w czasownikach kończących się na **-eln** i **-ern** i przy zakończeniach rdzenia czasownika na **-d**, **-t** lub **-ig**:

spielen → *spiel-e!/spiel! spiel-en wir! spiel-t! spiel-en Sie!*

reden → *red-e! red-en wir! red-et! red-en Sie!*

beruhigen → *beruhig-e! beruhig-en wir! beruhig-t! beruhig-en Sie!*

Czasowniki mocne, w których zachodzi zmiana samogłoski **e** → **i** w czasie teraźniejszym *Präsens*, zmieniają tę samogłoskę także w liczbie pojedynczej trybu rozkazującego *Imperativ*. Ponadto końcówka **-e** jest w tych wypadkach zawsze opuszczana:

lesen → *lies!* *sehen* → *sieh!*

haben mieć

haben – hatte – gehabt

INDIKATIV

Präsens

ich habe
du **hast**
er **hat**
wir haben
ihr habt
sie haben

Perfekt

ich habe gehabt
du hast gehabt
er hat gehabt
wir haben gehabt
ihr habt gehabt
sie haben gehabt

Futur I

ich werde haben
du wirst haben
er wird haben
wir werden haben
ihr werdet haben
sie werden haben

Präteritum

ich **hatte**
du **hattest**
er **hatte**
wir **hatten**
ihr **hattet**
sie **hatten**

Plusquamperfekt

ich hatte gehabt
du hattest gehabt
er hatte gehabt
wir hatten gehabt
ihr hattet gehabt
sie hatten gehabt

Futur II

ich werde gehabt haben
du wirst gehabt haben
er wird gehabt haben
wir werden gehabt haben
ihr werdet gehabt haben
sie werden gehabt haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich habe
du habest
er habe
wir haben
ihr habet
sie haben

Perfekt

ich habe gehabt
du habest gehabt
er habe gehabt
wir haben gehabt
ihr habet gehabt
sie haben gehabt

Futur I

ich werde haben
du werdest haben
er werde haben
wir werden haben
ihr werdet haben
sie werden haben

Konjunktiv II

ich **hätte**
du **hättest**
er **hätte**
wir **hätten**
ihr **hättet**
sie **hätten**

Plusquamperfekt

ich hätte gehabt
du hättest gehabt
er hätte gehabt
wir hätten gehabt
ihr hättet gehabt
sie hätten gehabt

Futur II

ich werde gehabt haben
du werdest gehabt haben
er werde gehabt haben
wir werden gehabt haben
ihr werdet gehabt haben
sie werden gehabt haben

INFINITIV

Präsens

haben

Perfekt

gehabt haben

PARTIZIP

Partizip I

habend

Partizip II

gehabt

IMPERATIV

hab(e) (du)

haben wir

habt (ihr)

haben Sie

sein być sein – war – gewesen

INDIKATIV

Präsens

ich **bin**
du **bist**
er **ist**
wir **sind**
ihr **seid**
sie **sind**

Perfekt

ich bin gewesen
du bist gewesen
er ist gewesen
wir sind gewesen
ihr seid gewesen
sie sind gewesen

Futur I

ich werde sein
du wirst sein
er wird sein
wir werden sein
ihr werdet sein
sie werden sein

Präteritum

ich **war**
du **warst**
er **war**
wir **waren**
ihr **wart**
sie **waren**

Plusquamperfekt

ich war gewesen
du warst gewesen
er war gewesen
wir waren gewesen
ihr wart gewesen
sie waren gewesen

Futur II

ich werde gewesen sein
du wirst gewesen sein
er wird gewesen sein
wir werden gewesen sein
ihr werdet gewesen sein
sie werden gewesen sein

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich sei
du sei(e)st
er sei
wir seien
ihr sei(e)t
sie seien

Perfekt

ich sei gewesen
du sei(e)st gewesen
er sei gewesen
wir seien gewesen
ihr sei(e)t gewesen
sie seien gewesen

Futur I

ich werde sein
du werdest sein
er werde sein
wir werden sein
ihr werdet sein
sie werden sein

Konjunktiv II

ich **wäre**
du **wär(e)st**
er **wäre**
wir **wären**
ihr **wär(e)t**
sie **wären**

Plusquamperfekt

ich wäre gewesen
du wär(e)st gewesen
er wäre gewesen
wir wären gewesen
ihr wär(e)t gewesen
sie wären gewesen

Futur II

ich werde gewesen sein
du werdest gewesen sein
er werde gewesen sein
wir werden gewesen sein
ihr werdet gewesen sein
sie werden gewesen sein

INFINITIV

Präsens

sein

Perfekt

gewesen sein

PARTIZIP

Partizip I

seiend

Partizip II

gew**esen**

IMPERATIV

sei (du)
seien wir
seid (ihr)
seien Sie

werden

stać się, zostać, być
werden – wurde – worden/geworden

zmiana samogłoski rdzennej **e – u – o**

Forma imiesłowu czasu przeszłego *Partizip II* czasownika posiłkowego *werden* brzmi *worden*: *Er ist geliebt worden*. Przy czasowniku samodzielnym jest to *geworden*: *Er ist Arzt geworden*.

INDIKATIV

Präsens

ich werde
du **wirst**
er **wird**
wir werden
ihr werdet
sie werden

Perfekt

ich bin worden
du bist worden
er ist worden
wir sind worden
ihr seid worden
sie sind worden

Futur I

ich werde werden
du wirst werden
er wird werden
wir werden werden
ihr werdet werden
sie werden werden

Präteritum

ich **wurde**
du **wurdest**
er **wurde**
wir **wurden**
ihr **wurdet**
sie **wurden**

Plusquamperfekt

ich war worden
du warst worden
er war worden
wir waren worden
ihr wart worden
sie waren worden

Futur II

ich werde worden sein
du wirst worden sein
er wird worden sein
wir werden worden sein
ihr werdet worden sein
sie werden worden sein

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich werde
du werdest
er werde
wir werden
ihr werdet
sie werden

Perfekt

ich sei worden
du sei(e)st worden
er sei worden
wir seien worden
ihr sei(e)t worden
sie seien worden

Futur I

ich werde werden
du werdest werden
er werde werden
wir werden werden
ihr werdet werden
sie werden werden

Konjunktiv II

ich **würde**
du **würdest**
er **würde**
wir **würden**
ihr **würdet**
sie **würden**

Plusquamperfekt

ich wäre worden
du wär(e)st worden
er wäre worden
wir wären worden
ihr wär(e)t worden
sie wären worden

Futur II

ich werde worden sein
du werdest worden sein
er werde worden sein
wir werden worden sein
ihr werdet worden sein
sie werden worden sein

INFINITIV

Präsens

werden

Perfekt

worden sein

PARTIZIP

Partizip I

werdend

Partizip II

worden/geworden

IMPERATIV

werd(e) (du)

werden wir

werdet (ihr)

werden Sie

spielen grać

spielen – spielte – gespielt

czasownik regularny

INDIKATIV

Präsens

ich **spiele**
du **spielst**
er **spielt**
wir **spielen**
ihr **spielt**
sie **spielen**

Perfekt

ich **habe** gespielt
du **hast** gespielt
er **hat** gespielt
wir **haben** gespielt
ihr **habt** gespielt
sie **haben** gespielt

Futur I

ich **werde** spielen
du **wirst** spielen
er **wird** spielen
wir **werden** spielen
ihr **werdet** spielen
sie **werden** spielen

Präteritum

ich **spielte**
du **spieltest**
er **spielte**
wir **spielten**
ihr **spieltet**
sie **spielten**

Plusquamperfekt

ich **hatte** gespielt
du **hattest** gespielt
er **hatte** gespielt
wir **hatten** gespielt
ihr **hattet** gespielt
sie **hatten** gespielt

Futur II

ich **werde** gespielt haben
du **wirst** gespielt haben
er **wird** gespielt haben
wir **werden** gespielt haben
ihr **werdet** gespielt haben
sie **werden** gespielt haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich **spiele**
du **spieldest**
er **spiele**
wir **spielen**
ihr **spielet**
sie **spielen**

Perfekt

ich **habe** gespielt
du **habest** gespielt
er **habe** gespielt
wir **haben** gespielt
ihr **habet** gespielt
sie **haben** gespielt

Futur I

ich **werde** spielen
du **werdest** spielen
er **werde** spielen
wir **werden** spielen
ihr **werdet** spielen
sie **werden** spielen

Konjunktiv II

ich **spielte**
du **spieltest**
er **spielte**
wir **spielten**
ihr **spieltet**
sie **spielten**

Plusquamperfekt

ich **hätte** gespielt
du **hättest** gespielt
er **hätte** gespielt
wir **hätten** gespielt
ihr **hättet** gespielt
sie **hätten** gespielt

Futur II

ich **werde** gespielt haben
du **werdest** gespielt haben
er **werde** gespielt haben
wir **werden** gespielt haben
ihr **werdet** gespielt haben
sie **werden** gespielt haben

INFINITIV

Präsens

spielen

Perfekt

gespielt haben

PARTIZIP

Partizip I

spielend

Partizip II

gespielt

IMPERATIV

spiel(e) (du)
spielen wir
spielt (ihr)
spielen Sie

singen śpiewać

singen – sang – gesungen

czasownik regularny ze zmianą samogłoski rdzennej **i – a – u**

INDIKATIV

Präsens

ich singe
du sing**st**
er sing**t**
wir singen
ihr sing**t**
sie singen

Perfekt

ich habe gesungen
du hast gesungen
er hat gesungen
wir haben gesungen
ihr habt gesungen
sie haben gesungen

Futur I

ich werde singen
du wirst singen
er wird singen
wir werden singen
ihr werdet singen
sie werden singen

Präteritum

ich sang
du sang**(e)st**
er sang
wir sangen
ihr sang**(e)t**
sie sangen

Plusquamperfekt

ich hatte gesungen
du hattest gesungen
er hatte gesungen
wir hatten gesungen
ihr hattet gesungen
sie hatten gesungen

Futur II

ich werde gesungen haben
du wirst gesungen haben
er wird gesungen haben
wir werden gesungen haben
ihr werdet gesungen haben
sie werden gesungen haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich singe
du sing**est**
er singe
wir singen
ihr sing**et**
sie singen

Perfekt

ich habe gesungen
du habest gesungen
er habe gesungen
wir haben gesungen
ihr habet gesungen
sie haben gesungen

Futur I

ich werde singen
du werdest singen
er werde singen
wir werden singen
ihr werdet singen
sie werden singen

Konjunktiv II

ich sänge
du säng**est**
er sänge
wir sängen
ihr säng**et**
sie sängen

Plusquamperfekt

ich hätte gesungen
du hättest gesungen
er hätte gesungen
wir hätten gesungen
ihr hättet gesungen
sie hätten gesungen

Futur II

ich werde gesungen haben
du werdest gesungen haben
er werde gesungen haben
wir werden gesungen haben
ihr werdet gesungen haben
sie werden gesungen haben

INFINITIV

Präsens

singen

Perfekt

gesungen haben

PARTIZIP

Partizip I

singend

Partizip II

gesung**en**

IMPERATIV

sing**(e)** (du)
sing**en** wir
sing**t** (ihr)
sing**en** Sie

aus•suchen wyszukać

aussuchen – suchte **aus** – **aus**gesucht

czasownik z prefiksem rozdzielającym (patrz także str. 10)

INDIKATIV

Präsens

ich suche	aus
du suchst	aus
er sucht	aus
wir suchen	aus
ihr sucht	aus
sie suchen	aus

Perfekt

ich habe	aus gesucht
du hast	aus gesucht
er hat	aus gesucht
wir haben	aus gesucht
ihr habt	aus gesucht
sie haben	aus gesucht

Futur I

ich werde	aus suchen
du wirst	aus suchen
er wird	aus suchen
wir werden	aus suchen
ihr werdet	aus suchen
sie werden	aus suchen

Präteritum

ich suchte	aus
du suchtest	aus
er suchte	aus
wir suchten	aus
ihr suchtet	aus
sie suchten	aus

Plusquamperfekt

ich hatte	aus gesucht
du hattest	aus gesucht
er hatte	aus gesucht
wir hatten	aus gesucht
ihr hattet	aus gesucht
sie hatten	aus gesucht

Futur II

ich werde	aus gesucht haben
du wirst	aus gesucht haben
er wird	aus gesucht haben
wir werden	aus gesucht haben
ihr werdet	aus gesucht haben
sie werden	aus gesucht haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich suche	aus
du suchest	aus
er suche	aus
wir suchen	aus
ihr suchet	aus
sie suchen	aus

Perfekt

ich habe	aus gesucht
du habest	aus gesucht
er habe	aus gesucht
wir haben	aus gesucht
ihr habet	aus gesucht
sie haben	aus gesucht

Futur I

ich werde	aus suchen
du werdest	aus suchen
er werde	aus suchen
wir werden	aus suchen
ihr werdet	aus suchen
sie werden	aus suchen

Konjunktiv II

ich suchte	aus
du suchtest	aus
er suchte	aus
wir suchten	aus
ihr suchtet	aus
sie suchten	aus

Plusquamperfekt

ich hätte	aus gesucht
du hättest	aus gesucht
er hätte	aus gesucht
wir hätten	aus gesucht
ihr hättet	aus gesucht
sie hätten	aus gesucht

Futur II

ich werde	aus gesucht haben
du werdest	aus gesucht haben
er werde	aus gesucht haben
wir werden	aus gesucht haben
ihr werdet	aus gesucht haben
sie werden	aus gesucht haben

INFINITIV

Präsens

aussuchen

Perfekt

ausgesucht haben

PARTIZIP

Partizip I

aussuchend

Partizip II

ausgesucht

IMPERATIV

such(e) (du) **aus**

suchen wir **aus**

sucht (ihr) **aus**

suchen Sie **aus**

sich sehnen tęsknić

czasownik zwrotny z zaimkiem zwrotnym w bierniku

INDIKATIV

Präsens

ich sehne **mich**
 du sehnst **dich**
 er sehnt **sich**
 wir sehnen **uns**
 ihr seht **euch**
 sie sehnen **sich**

Perfekt

ich habe **mich** gesehen
 du hast **dich** gesehen
 er hat **sich** gesehen
 wir haben **uns** gesehen
 ihr habt **euch** gesehen
 sie haben **sich** gesehen

Futur I

ich werde **mich** sehnen
 du wirst **dich** sehnen
 er wird **sich** sehnen
 wir werden **uns** sehnen
 ihr werdet **euch** sehnen
 sie werden **sich** sehnen

Präteritum

ich sehnte **mich**
 du sehnstest **dich**
 er sehnte **sich**
 wir sehnten **uns**
 ihr sehtet **euch**
 sie sehnten **sich**

Plusquamperfekt

ich hatte **mich** gesehen
 du hattest **dich** gesehen
 er hatte **sich** gesehen
 wir hatten **uns** gesehen
 ihr hattet **euch** gesehen
 sie hatten **sich** gesehen

Futur II

ich werde **mich** gesehen haben
 du wirst **dich** gesehen haben
 er wird **sich** gesehen haben
 wir werden **uns** gesehen haben
 ihr werdet **euch** gesehen haben
 sie werden **sich** gesehen haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich sehne **mich**
 du sehnstest **dich**
 er sehne **sich**
 wir sehnen **uns**
 ihr sehet **euch**
 sie sehnen **sich**

Perfekt

ich habe **mich** gesehen
 du habest **dich** gesehen
 er habe **sich** gesehen
 wir haben **uns** gesehen
 ihr habet **euch** gesehen
 sie haben **sich** gesehen

Futur I

ich werde **mich** sehnen
 du werdest **dich** sehnen
 er werde **sich** sehnen
 wir werden **uns** sehnen
 ihr werdet **euch** sehnen
 sie werden **sich** sehnen

Konjunktiv II

ich sehnte **mich**
 du sehnstest **dich**
 er sehnte **sich**
 wir sehnten **uns**
 ihr sehtet **euch**
 sie sehnten **sich**

Plusquamperfekt

ich hätte **mich** gesehen
 du hättest **dich** gesehen
 er hätte **sich** gesehen
 wir hätten **uns** gesehen
 ihr hättet **euch** gesehen
 sie hätten **sich** gesehen

Futur II

ich werde **mich** gesehen haben
 du werdest **dich** gesehen haben
 er werde **sich** gesehen haben
 wir werden **uns** gesehen haben
 ihr werdet **euch** gesehen haben
 sie werden **sich** gesehen haben

INFINITIV

Präsens

sich sehnen

Perfekt

sich gesehen haben

PARTIZIP

Partizip I

sich sehrend

Partizip II

sich geseht

IMPERATIV

sehn(e) **dich**

sehnen **wir** uns

seht **euch**

sehnen Sie **sich**